

PAKS és VIDÉKE

Közművelődési-, társadalmi-, gazdasági hetilap.

Megjelenik minden héten egyszer, vasárnap. Előfizetési ára egész évre 6 frt; fél évre 3 frt; évnegyedre 1 frt 50 kr. Egyes szám ára 10 kr.— Hirdetések jutányos áron számíttatnak. Az előfizetési pénzek a kiadóhivatalba; minden kézirát, cserepéldány stb. Paksra a szerkesztőséghez kérétek czimeztetni

Piros Pünkösöd.

Politikai, társadalmi, családi és magán életünkben s általában: az emberekhez való minden viszonylatainkban, épp úgy minden közös és magán vállalatunkban, munkásságunkban és tetteinkben, — ha azt akarjuk, hogy fáradozásunk gyümölcse tartós és áldást hozó legyen, a közösré és egyesre egyaránt, — kell hogy a szépet, jót, nemeset és igazat felismerjük és kövessük. —

Azonban nem elég móddal és képességgel birni arra nézve, hogy a valót, az igazat, — mely mindennek alapját képezi, — felismerjük; hanem kell, hogy bírjunk azon akarat és erkölcsi erővel is, mely képesít arra, hogy a felismerteket minden körülmények és viszonyok között követhessük.

Mert mit használ a legjobb, a legszébb társadalmi és családi intézmény, — mit használ a legszebben és legalaposabban át gondolt köz- és magán vállalat, — mit használ a legnemesebb és legönzettelenebb egyéni terv; ha nincs bennünk elég akarat és erkölcsi erő sikra szállni tudni a helyesnek, jónak elismert intézményekért, vállalatokért és tervekért?! ha nincs bennünk elég lelki erő, hogy az ügy és közjó érdekében szembe szálljunk egyesek félszeg, önző fel fogása s a zavarosban és homályban halászni szeretők önző érdekei ellen, ha nincs elég erő a velünk született testi gyöngeség

ezer és ezer neme ellen küzdeni?, ha nincs bennünk elég erő érzéki vágyaink fékezésére fegyelmezésére oly mértékben hatni, amint ez az eszmék harcának sikere érdekében kívánatos is, szükséges is?!

Mit használ minden emberi tudomány és ismeret, ha nincs meg mindnyájunkban az erős akarat, a szilárd erkölcsi erő a keresztül vitelhez? Keveset, vagy semmit!

Nem lehet ugyan kívánni mindenkitől az erkölcsi tökélyt ama fokát, melylyel a Gondviselés által kiválasztottak mindenkor bírtak és bírnak; nem is lehet egyhamar reménylenünk, hogy be áll azon idő, midőn a jótól és igaztól annyira át lesz hatva az emberiség, hogy kivétel nélkül haladnak a helyes és igaz uton! Ezt kívánni, ezt reményleni ez idő szerint még merészség!

Ámde annyit reménylhetünk, hogy mindenki iparkodjék, törekedjék saját hatás körén belül s erejéhez mérten hatni; oda hatni, hogy a szép, a nemes, a jó és igaz minden téren követtessék mindnyájunk érdekében és mindnyájunk közös javára. — A való és igaznak felismerése sokkal könnyebb, mint annak minden körülmények között való részrehajlatlan követése. Ennek oka gyarló emberi természetünkben rejlik. —

Mert míg a felismeréshez a józan ész s tudomány hozzá segít, s a velünk született tudvágy, becsvágy és — valljuk bé —

sokszor hiúság is sarkall arra, hogy azon téren, melyen működünk, az igazat, a valót felismerjük; addig azok követésénél sok oly akadályba ütközünk, melyek részben személyünkön kívül fekszenek, de legtöbbször emberi természetünkben rejlenek s ezek: a testi gyöngeségek. —

Ki ne tapasztalta volna, hogy az élvágy, kényelem szeretet s egyéb érzéki vágyaink mennyire képesek az embert megakasztani, sokszor végképp megtántorítani a jónak, a nemesnek, az igaznak követésében?

Ki ne látta volna, hogy az önzés, sértett hiúság, gőg s egyéb emberi gyarlóságok mennyire elterelik a jónak s igaznak következetes követésében még azokat is, kik azt felismerték? Kicsinyben és nagyban, egyeseknél és országoknál egyaránt tapasztalhatni, láthatni ezeket. —

Honnan merítsük tehát ama erkölcsi erőt, mely diadalra juttatja erkölcsi és jobb részünket a testi és gyöngébb rész felett? A vallásból!

Most üli a keresztény világ Pünkösöd napját; megkondulnak a templomok harangjai s a hívők milliói sietnek az Ur házába, hogy elmondják imájukat: Jöjj el Szt. Lélek s erősíts meg minket a hitben, reményben és szeretetben.

Igen! Erősíts meg mindnyájunkat, hogy

TÁRCZA.

Batyubál Szunyogoson.

Mottó: „Utunk és b-rugunk, levertük a hó a Jól esik ez neünk, de csak hébe-hóba.”

Jelen mottómat egy szunyogosi illetőségű poété költeményéből vettem át, melyet azon alkalomra írt, midőn a batyubálra egybesereglett vidéki fiatalság nem távozhatván el a hófúvatók miatt: nyolecz álló napig escelekedte azt, a mi a fentiként sorban megénekelve van. Az igazság érdekében csak annyit akarok kijelenteni, hogy vagy a túlhajto szerénység mondatta poétánkkal ezt: »hébe hóba,« vagy, hogy más rimet nem talált; mert valóságban úgy áll a dolog, hogy berugnak biz ök mindannyiszor, valahányszor alkalom kínálkozik.

De ezt azért ne rojúk fel bűnül nekik. Tudjuk, hogy a falusi fiatal emberekben nagy mértékben ki van fejlődve a szerénységnek az a fajtája, mit a városiak így is szeretnek híni: »alamusziság.« Ez ellen a baj ellen pedig csálhatatlan ellenszer a bor. Figyeljünk meg pl. egy szunyogosi fiatal embert hölgyek társaságában józan állapotban. Szemeit konokul vagy a padlózatra, vagy a menyeczetre függeszti. Kezei idegesen rángatognak. Ujjai, vagy a szépreményekre jogosító Lajuszkát sodorják halálra; vagy a szépen vasalt fehér mellény gombközi nyílásába

mélyednek, indiskréten villantva elő a Jäger-féle normál-inget. Ajkai most füttyre, majd sirásra állanak. Hangja — ha ugyan szólni mer — bátorlalan és fátyolozott, mint az éxamenben mediumra állítottott kis diáké.

És nézzük meg ugyanezt a fiatal embert, mikor már kissé előkészítette magát a társasághoz. Hangja cseng, mint a szépen köszörült üvegharang? Szeme csillog, mint a vízből kivett színes opál. Karjai szabályos iv alakban suhogtatják a levegőt, ékes gesztust szolgáltatva a beszéd főbb momentumaihoz. Termete délezeg, mint a szabadon nőtt ifju jegenye, olykor udvariasan hajlott, mint unyanaz a jegenye ha a felsővégét lehuzzák. Beszéde szikrázik az ötlettől, tarkállik a bököktől, harsog a jóízű kacajától. Mindenki irányában van egy lekötélező szava, egy gyöngéd tekintete, egy odaadó mosolya. Egy szívvel szájjal ez rá a közvélemény: megenni való fiatal ember!

Ilyen várázsszerű átalakulást eszközöl falusi gavallérnál a bor, kinek volna hát eszében megróni érte?

Igy álltak a konstellációk a batyubálban is, Hanem az igaz, hogy derék ember is volt az, a ki az ilyen mulatságot kifundálta. Minden valószínűség oda mutat, hogy férfi volt a feltaláló, mert a nőknek csak a nehezebb rész: a készítés és tálalás jut ki belőle, s csak a férfiaké az

osztatlan gyönyör: a bekebelezés. De ne legyünk elfogultak. Praktikus multság az — legalább supé-ig — a nőkre nézve is. Nem lévén előre látható dolog, ki hozott legjobb vacsorát; minden tánczosnőt egyaránt mulattatni kell, nehogy a soupénál boszulják meg magukat.

Szunyogoson nem is igen rendeznek más mulatságot, mint batyusát. Az Életbölcsélet ott Apicur nyomán halad, s ezt érvényesítik társas összejöveteleikben is. Enni-jó, inni-jobb, a kettő együtt-legjobb. Ez az ő filozófiájoknak első és legfőbb axiomája. És a ki ismeri: méltányolja is őket.

De menjünk az általánosokról a részletekre. Mindenek előtt megalakult a három tagu rendezőség. A főrendező pepitaruhában, piros szalaggal a vállon. A második tengerzöld vadászruhában fehér szalaggal. A harmadik kék trikót-ruhában zöld szalaggal. Az első teljesíté a terem feletti felügyeletet; a második a felhordott étel-és italneműek átvételét és deponálását; harmadik volt a czigánybíró és táncrendező. A meghívó tulsó felére rányomatták a táncrendlet is. Három négyes, négy dreischritt, öt polka, a többi csárdás. Minthogy a francziát csak a vadgalambszin kesztyűs gazdasági ellenőr, a többi tourt pedig csak a városi vendég tánczosok tudták lejteni: az illető rendező csillag alatt megjegyezte: »Ez a táncz-roud csak proforma nyomá-

az igazat felismerhessük és követhessük; erősíts meg mindnyájunkat, hogy a gyűlölködést kiküszöbölhessük kebleinkből s hely adhassunk az őszinte igazszeretnek; erősíts meg mindnyájunkat, hogy a nemes és becsületes munkáért való erős és nehéz küzdelemben reményünket ne veszítsük el. —

Erősíts meg minket mindezekben, hogy legyen mindnyájunknak szép piros pünkös-dünk!

Agricola.

Közegészség-ellenes állapotok.

— A közegészségügyi hatóságok figyelmébe. —

A vallás-és közoktatásügyi m. kir. miniszter f. évi ápril 6-án 14277. sz. a. kelt különrendelettel utasította a kir. tanfelügyelőket, egyházmegyei főhatóságokat és a megyei közigazgatási bizottságokat, miszerint hassanak oda, hogy a haza polgárait a lakások romlott levegőjével és az italul használt megfertőztetett víz élvezetével amennyire lehet megóvják. A miniszteri rendelet a többi között így szól: »A veszedelmes váltóláz, a roncsoló toroklob, bőrkiütések, himlő, a hagymáz (tifusz) s ezekhez hasonló betegségek hazánkban állandó tanyát ütöttek s pusztítanak.« »Mély aggodalmat keltő jelenségek ezek s intenek arra, hogy e bajokon teljes erőmmel segíteni igyekezzem.«

Továbbá: »Akkora halandóság az ifjuság, sőt a felnőttek közt a polgárisult országokban nincs sehol, mint hazánkban.«

Ezen a min. rendeletben elősorolt bajokat egyedül a romlott levegő és a megfertőztetett ivóvíz okozza. De hogyan ne okozna betegséget az olyan ivóvíz, mint a milyent, a paksi lakosok az ugynevezett »piaczirév«-nél a Dunából merítenek? — Itt áztatják s mossák a bőröket, amott kimerik s hazaviszik a piszkos lét.

Igy csak nem lehet a népet megfertőztetett vizivástól megóvni s a különféle betegségeknek elejét venni!

Végül azt mondja a min. rendelet: »A mely nép főtáplálékaként ilyen ivóvízzel él, annak körében állandó tanyát ütnek a fönelősorolt betegségek, pedig eme betegségek egyike magában is elégséges arra, hogy az újszülött gyermek, a növekedőben levő ifjuság, sőt még a felnőttek is elcsenevesszenek és nagy részük végkép elpusztuljon.«

Nagyon üdvös volna, ha a járási főszolgabíró urak rendeletileg utasítanak a községi és körjegyzőket a következőkre:

A vízjogról szóló 1885-ik évi XXIII. t. cz. 24. §-a szerint, a vizeknek ártalmas anyagokkal való megfertőztetése tilos.

Tilos továbbá ugyanezen törvény 142. §-a szerint a vizek medrébe szilárd tárgyakat rakni, melyek annak mélységét csökkentik, iszap lerakódására és zátony képződésére okot szolgáltatnak. Az ezen §§-ok ellen vétők a többször említett törvény 185. §-ának 1) illetve 7) pontja szerint 100 frtig terjedhető pénzbírsággal büntetendők.

Az 1876. évi XIV. t. cz. 10. §-a előírja, hogy a lakhelyek légkörének tisztántartása tekintetéből a hatóság mindazt, a mi a légkört, talajt és vizet tisztátalanná teszi, (például a kender és len-áztatók) kényszer útján is eltávolíthatja. Ugyanezen törvény 7. §-a előírja azt is, hogy az előbb említett §. rendelkezése ellen vétők 300 frtig terjedhető bírsággal, nem fizethetés esetén 60 napra terjedhető fogsággal büntetendők.

Végre az 1884-ik évi XVII. t. cz. 25. §-a akként rendelkezik, hogy len- és kenderáztató telepek csak ugyanezen törvény 26—32. §§-aiban előírt előzetes eljárás alapján kiadandó iparhatósági telepengedély mellett állíthatók fel, kizárva egyúttal a 158. §-ának b) pontja az ez ellen vétők ellenében a 100 frttól 300 frtig terjedhető bírságot is.

Mindezekből következik: a) hogy lent és kender folyó- vagy patak-vizekben, malom- vagy vadvíz-árkokban, általában vízlevezető csatornában áztatni nem szabad; b) hogy len- és kender-áztatók a községi lakhelyek közelében fel nem állíthatók. végre c) hogy azok csak iparhatósági telepengedély alapján létesíthetők.

H I R E K.

— **Heves párbajozók.** Ma - holnap, ha az utczán végig megyünk s ha véletlenül hozzáérünk egy mellettünk elhaladó valakira, vagy ha az arcunk nem tetszik valakinek — okot adunk arra, hogy lekasaboljanak; párbajoznunk kell, mert különben nem leszünk tisztességes emberek. — Angliában, Németországban bünygyi elbánás alá esik az, a ki bárbajt vív. — Nálunk még a törvényhozók is párbajoznak s a vége az, hogy kegyelmet kapnak s folytathatják e rút gyilkolást. — E hó 14-én egy valóban gyilkos párbaj ment végbe szép fővárosunkban. Andreánszky Jenő egy vendéglőben lévén, egy barátjával kiment. — Kimenten azonban az ajtó mellett ült Bergl Sándor, egy nő társaságában, kit Andreánszky megnézett. — Midőn Andreánszky bejött Bergl egész dühösen kérdőre vonta A—t,

hogy miért vette oly feltűnően szemügyre az a lető hölgyet. Andreánszky elutasítólag válaszolt s Bergl elutasította. Ebből lett aztán párbaj, mely avval végződött, hogy mindketten össze faragták egymást. Bergl életéhez kevés a remény. — **P o z s o n y b a n** Gulyás és Szathmáry nevű jogászok párbajoztak kardra s mindkettő megsebesült.

— **Járvány.** Pécsen a honvéd sátoortáborban a nyakszirt merevség járványszerűleg lépett fel. Ketten már meghaltak, többen pedig fekszenek betegen.

— **Csendőrök beoltása.** A honvédelmi miniszter elrendelte minden próba csendőr s minden be nem oltott csendőr beoltását.

— **Szerencsés csizmatisztító.** A tiszai sorsjegyek 100 ezer forintos főnyereményét Kagl Ferenc vendéglői csizmatisztító szolgálta nyerte meg Bécsben.

— **Csonka Kis J.** lókötőt a paksi csendőrség elfogta. Megtörtént rajta az a furcsa eset, hogy nem a cigánytól, hanem ő lopott a cigánytól lovat. — **S z l a n y i n k a** nevű hencsei gyanú egyént is letartoztatták csendőreink, kinél több álkulesot találtak. Ez alkalommal megemlítjük, hogy a törvényszéki elnök úr meggyenk csendőreiről igen kedvezőleg nyilatkozott s valószínűleg ez hivatalos uton is kifejezést fog nyerni.

— **Lopás.** Sztankovánszky úr déli majorból e hó 13 és 14-ike közti éjjel elloptak 11 drb sertést 180 frt értékben. Csendőreink azonnal kimentek Simontornyára, onnét Sárbogárdra, a hol is az örparancsnokot értesítvén, az folytattatta a nyomozást s sikerült is a tetteseket kipuhatolni.

— **A három fagyos szent** ismét megnattá, mit tud. Pakson a laposabb fekvésű szőlőket leperzselté, úgy a babot, kukoriczát és krumplit. Dunaföldváron is sok kárt tett a szőlő, kukoricza és krumpliban.

— **Horváth János** nevű révész legény csupa mulatságból egy szegény tót embert a csáklával kétszer ütött meg. Szerencsére a tót lehajolt, különben a csáklja testébe furódott volna; de balkarját súlyosan érintette a rud. Bejelentetett a helyi csendőrsparancsnokságnak.

— **Az orosházi szőlőkben** a télen igen sok diófa elfagyott még 40—45 évesek is; mint az »Orosh. Újság« írja. — Az elfagyott fák úgy néznek ki, mintha be volnának kátrányozva.

— **Székesfehérvár** hazánk ezen öt városa e hó 19-én ünnepet ült. Tegnap volt éppen 200 éve, midőn a város a törököktől visszafoglaltatott.

tott így, mert a voltaképeni állapot: csárdás estétől-virradtig.«

A táncz-terem, — mely rendes körülmények közt a falu előjáróságának szolgál pipázó-és tanácsterem gyanánt, — ékesen fel lön díszítve fenyő lombokkal. A hol a füstben telhetetlen fal barna arcúlata kilátszott, ott egy-egy olajnyomatu kép szolgált a szemnek megindító vagy kissé pikáns nyugpont gyanánt. Hunyady László lefejeztetésére szemben »Figaro« lakadalmá: Zrínyi hős kirohánásával vis-a-vis a persa sah háremének belseje. stb.

A táncz éjjelig tomboló hévvel folyt. A jó vacsora édes reménye örült kopogásba hozta a bokákat. Szemtől szembe hatott a szemeknek tűszugára. Az erős férfiak szabadon ölelte az imbolygó darázs derekat. Riadó: Hogy volt! — Sohse halunk meg! — kiáltás csengett a terem. A gyengéd keblek lázasan emelkedtek a táncz fulasztó gyönyörétől. Még a fiatal mamák sem menekülhettek egy-egy rövid aprózástól.

Azután jött a soupé, vagyis magyarul: a batyunak tartalma.

Láttátok-e már, mikor az éhes és beláthatlan nagyságúsákscaoport rácsapa a zöldelő virányra, gyilkos pusztítást hagyva maga után: Láttátok-e már, mikor a csatasik károgó holló serege meghorhanjaa temetetlenül hagyott áldozatokat? Van-e fogalmatok arról a boldogságról midőn a sivatag

eltikkadt vándora hosszú és kinos utazás után üde forrásra talál? Ha minderről fogalmatok van, akkor megérthetitek azt a mohóságot és tulvilági gyönyört is, melylyel Szunyogos férfirenden levő tagjai a soupét üdvözölték. Minden kitarító küzdelem megnyeri hát a maga jutalmát. A táncz önmagában véve haszontalanság, legfőllebb testgyakorlat azokra nézve, a kik másutt nem gynnaszitálhatnak. De ilyen jó vacsorával egybekötve: olympi verseny a nektárért.

A szunyogosi báli referens éjjel után fel van mentve a további teendők alól. A mi azután történik, arról vagy nem szokás tudósítást írni, vagy ha igen, akkor nem prózában, hanem versben. Úgy aztán az olvasó, ha megbotránkoznék is rajta egy kissé: meg is vigasztalódik ama tudatban, hogy hiszen ez az egész csak egy költemény.

A főrendező, mikor már sem étel sem ital nem talált helyet a hábitusán belől: magához vett egy fél sunkát és egy kupa bort s felmászott nagy nehezen a szénapadlásra egy kis alkalom szülte szendergés végett. Tudta, hogy a padláson hideg szokott lenni, azért vitte magával a nevezett melegítő szekeret. A másod és harmad rendező hasonlatosképen eltűnt az éji homályban. Minthogy pedig egy jól rendezett batyu-bálban ugyillik cselekedni mindenkinek a mint a rendezők példája mutatja: a többi tánczosok is lassan elpárologtak. Az a hirhedt soupé-csárdás, mely másutt

két hosszú óráig is eltart, Szunyogoston nem tartott egy negyed óráig sem. Nagyon természetes. A leányok, bármily szenvedélyes tánczkedvelők legyenek, hamar beleunnak, ha nő helyettesíti a tánczost.

Node, ha így volt a dolog, önmagok voltak okai. Nem kellett volna oly bőkezűleg felhordaniok azt a szivderítő életitelt. Ismételve állítani merem, hogy a falusi fiatal ember tagadhatatlanul kedvesebb ha csepecskét be van tapasztalva. Amde ha ezen tapasztalás öregbítették, ismét visszaesik előbbi szerénységébe, mely végeredményében az elalvásba csap át.

A leányok, okulva a rendezőség példáján szintén aludni mentek. A férfiak pedig, mikor próba alvásukból felébredtek: folytatták az italbéli állapotot ott, ahol elhagyták. Heverték a hóba, — hébe-hóba azaz: minden nap. Nem vagyok indiskrétek, mikor ezt leírom, mert ők maguk kürtölik legjobban ezt a hét országra szóló mulatságot. El is ment a hire megyeszerte a szunyogosi batyu-báloknak. Ha egy, a falu szokásaival ismerős ember egy egy bekapott ifju tés urral találkozik, rendesen így dünnyög magában: »Ugy látszik, megint batyu-bál volt Szunyogoston.«

Most pedig fejezzük be tárczánkat a mottóul felvett költemény két utolsó sorával:

»Ilyen mulatságot nem szül minden század,
De dicső Szunyogos minden évben század.«

K a t o n a F e r e n c z.

= **Mindszenten**, mint a helyi lap írja, oly körhelyiség nincs, a hol össze jöhetnének, társulhatnának, eszmét cserélhetnének s a hol több lapot olvashatnának, kör, a honnét ismeretterjesztő, szórakoztató könyveket kölcsönözhetnének, hol a tél folyamán egy pár társas összejövetelt tartva, fölolvadásokat, hangversenyeket rendeznének, ily társas körök évek óta nincs.

— **Támadás.** E hó 13-án este három polgár üldögélt az újvárosi egyik csárdában bor mellett beszélgetve, csendesen és barátságosan, nem is sejtve mily veszély fenyegetheti őket. E beszélgetésük közben ugyanis belépett egy huszár káplár egy közlegényel, kinél egy vasvilla volt. A káplár kérdezi embereinket, ki volt az közülök, a ki őt bántalmazta. Embereink tudatában annak, hogy ők senkit se bántottak, a kihívó megszólításra nem is feleltek; de a káplár ezzel meg nem elégedett, hanem az éppen hozzá legközelebb ülő Schmidt András polgárt úgy vágta arczon, hogy az lefordult a székről, a közlegény pedig a vasvillával ejtett fején egy nagy sebet. Schmidt hosszabb ideig feküdt eszméletlenül, igen sok vért vesztett s így szállították lakására is. — A ki a káplárt bántalmazta az Taba volt, a kit a káplár felpofozott azért, mert neki jó estét kívánt. Taba erre haza szaladt, s a káplárt egy doronggal bántalmazta. — Ösmervén a katonai szigorú és igazságos törvények és rendeleteket, mely szerint az, ok nem lehet a védelemre, ha a katona nem ismervén fel bántalmazóját egy egészen ártatlant támad meg és még hozzá meg is sebesített, — azon meggyőződésünknek adunk kifejezést, hogy ez esetben is, az illető támadó katonák példás büntetésben fognak részesülni. — Most a két katona nevét, — a vizsgálat befejeztéig — elhallgatjuk.

— **Értésítésül.** A »Bün és bünhődés« című elbeszélés folyó évi június hó 10-én meg fog jelenni. Előfizetési ára 1 frt; bolti ára 1 frt 20 kr lesz. Kérjük tehát mind azokat, kiknél gyűjtő iv van, s azokat, kik e kitünő munkát óhajtkák megrendelni, hogy az előfizetési pénzeket június hó 5-ig juttassák hozzám. — Ugyancsak nálunk megrendelhető a D a r o c z y T a m á s né urnő által írt s kiadott »Szerlem szárnyain« című polka 60 kr-ért. — Paks, 1888. május hó 20-án. Tisztelettel Balás Sándor. a »Bün és bünhődés« kiadója.

— **Az »Olva-ökör«** című regény folyóirat 22-ik füzeté megjelent. A »Londoni koldus« történeti regény folytatását közli. Előfizetési ára évnegyedenként 1 frt 50 kr.

— **Május hó a történelemben** 1618-ban 1-én, Zrinyi Miklós költő születése. 1849-ben 2-án, a második magyar miniszterium kinevezése. 1173-ban 3-án III. István király halála. 1270-ben 5-én IV. Béla király halála. 1705-ben 5-én, I. Leopold király halála. 1615-ben 6-án, a nagyszombati békekötés II. Mátyás király és Bethlen Gábor közt. 1205-ben 7-én, III. László király halála. 1776-ban 7-én Berzsenyi Dániel születése. 1635-ben 12-én, a nagyszombati érseki egyetem alapítása. 1749-ben 13-dikán, a budai várpalota alapkövének ünnepélyes letétele. 1830-ban 16-án, Katona József halála. 1688-ban 19-én Székesfehérvár visszafoglalása. 1818-ban 22-én, III. Károly király koronázása. 1848-ban 22-én, Budavár bevétel. 1205-ben 29-én, II. Endre király koronázása. 1438-ban 29-én, Albert király cseh királylány koronáztatik Prágában. 1161-ben 31-én II. Géza király halála.

— **Borzasztó elemi csapások.** Oriás viharok pusztítottak angol lapok jelentései szerint, a napokban Indiában, Moradnabban a jégeső 150 embert ölt meg. A legtöbb ház tető nélkül maradt és a vihar a fákat gyökerestül szakította ki. Delhiből érkezett hírek szerint ott 1 és fél, sőt 2 fontos jégdarabok estek. Rayebattiban a vihar 2000 kunyhót rombolt szét, 20 embert megölt és 200-at megsebesített. Számos hajó ment tönkre. Egy kis csónakot a vihar a vizről elragadott és csak később találták meg — egy magas fa ágai között. — Shanghaiből pedig sür-

gönyzik, hogy a Kenton folyó kiáradt és körülbelül háromezer ember ennek következtében a vízbe fult. Bővebb jelentések még nem érkeztek az irtóztató szerencsétlenségről.

— **Postatakarékpénztár** — mint a betevékből látjuk, mindég népszerűbbé válik. Április folyamában 35084 betéttel 410, 593 frt 19 krt tettek be s 9873 felmondás alapján 374064 frtot vettek ki Tavaly áprilisban a betétek összege csak 233, 269 frt volt; igaz, hogy a visszafizetés sem volt több 188.159 frtnál. A postatakarékpénztárak fennállása, azaz 1886 febr. 1-je óta a betevők 2826,307 frt 86 krt takarítottak meg, a mi mindenesetre szép összeg.

— **Furfangos család** került vasárnap a pécsi rendőrség kezére. Mayer József tolnamegyei illetőségű fuvaros, ki már jó ideje Pécsen a szénbányákból szén fuvaroz s ki egy időben Balassa-Gyarmaton valami bankó-hamisító bandával együtt elfogott, a mint eme bűnrészessége miatt a fogházban kitöltött büntetését kiállotta, Tolnamegyébe költözött s ott nagy furfanggal több odavaló atyafitól pénzt csal ki. Nagy titkolózások között megsügtá ugyanis a könnyen hívő parasztnak, hogy ő bankót csinál, amihez azonban neki pénzre van szüksége s hogy ő azt a kölcsönadott pénzt megháromszorozva adja vissza. A »titok«-ba beavatott atyafiak a busás jövedelem reményének ígéreterre beugrottak Mayernek s tehetsége szerint mindegyik hozzájárult, hogy a bankócsinálónak a szükséges pénzüsszeget előteremtsek. Egyik száz, másik kétszáz, volt a ki ezer forintot is adott Mayernek rendelkezésére, ki értett hozzá, hogy az atyafiakat hitegesse. Leveleket mutogatott messzeföldön működő kompanistától, aztán majd ide, majd oda kellett utaznia, arra megint pénz kellett s a könnyű gazdagodás után epedő parasztnak csak egyre adták a pénzt Mayernek. Egyszer aztán megsokallották a dolgot s bejöttek Pécsre egy ügyvédhez, a kit fölkerétek, hogy perelje be Mayert, kinél ennyi és ennyi összeg erejéig pénzüek fekszik. Az ügyvéd megtette a lépéseket, de mikor már a végére került volna a dolog, az atyafiak megkérték az ügyvédet, hogy vonja vissza a pört, mert ők megkapták a pénzüket. Mayer tudniillik megtudva, hogy ellenkezeset indítottak, ismét valami furfanggal elhitette a parasztnak hogy »lesz pénz bőven«, mire a boldog hívők visszavonatták a pert. Hanem a bő pénzáldás csak nem akart bekövetkezni, mire most vasárnap a jó emberek megint csak bejöttek az ügyvédhöz, hogy mégis jó lesz azt a pert újra elkezdni, mert hát — mi turesztadás — ők bizony akkorjában nem kapták ám meg Mayertől ama bizonyos összeget. Az ügyvéd gyanakodni kezdett, nem volt előtte tiszta a dolog. Vallatára fogta a dolgot, mire aztán hosszas faggatás után az egyik sirva vallotta be, hogy bizony ők Mayernek bankóhamisításra adták a pénzüket. Elmondták aztán azt is, hogy nem csak ők, de vannak vagy százan is, kik így fölültek Mayernek. Az ügyvéd azonnal a rendőrséghez vezette őket, hogy ott jelentsék föl az esetet inditassák meg Mayer ellen a vizsgálatot. Úgy lön a kihallgatás közben a rendőrség megtudta azt is. A hogy Mayer az nap délutánra a vasúti indóháznál adott nekik találkozót s azt ígérte, hogy pénzt hoz nekik, hogy elutazhassanak a budapesti vonattal. A vizsgálatot vezető Vaszary Gyula kapitány leküldött egy biztost a vonathoz ki ott Mayert meg is találta s föl-szóllította, hogy kövesse a városházára. Mayer szó nélkül föl jött s itt mindent kivallott, csak az összegre nézve nem mondott egyett a kárvalottakkal; ő azt állítja ugyanis, hogy a panasztételre bejött négy paraszton kívül nem tartozik senkinek s ezektől is csak mindössze 300 forintot vett föl bankóhamisítás ürügye alatt. Mayer jelenleg a rendőrség foglya s a vizsgálat folyik.

— **A Békésmegyei gazdasági egyesület** jun. 3-án B.-Csabán löversenyt rendez.

Innen-onnan.

A tábornok s az őrmester. — Egy szemle alkalmával egy potrohos hasú huszár

őrmester előtt megáll a tábornok, az őrmester hasát megveregetvén mondá neki: széna és zab őrmester? széna és zab? az őrmester azonban hamarosan feltalálta magát s hasát veregetve egykedvűleg azt válaszolja: rostélyos és bor tábornok úr, rostélyos és bor! —

A hit. József császár egyszer egy lovas kasszárnyába menvén, látja, hogy egy kifent bajszú vén huszár jót nevet: oda megy a császár s kérdezi a huszártól; hát te vén bitang miért nevezsz! Főlséges uram válaszolá a huszár még mindig nevetve, hogy ne nevetnék mikor az a két bundás (ujonc) ottan azon vitatkozik hogy melyik hit jobb a katolikus-e vagy a református? Hát te mit hiszel? kérdé a császár. Én felséges uram épen azt hiszem a mit ez a korcsmáros ide át. — Hát az mit hisz? Hát én annak 3 forintjával tartozom, ő azt hiszi hogy én ezt neki többé meg nem fizetem, s én is azt hiszem. — A császár mosolyogva ad a vén huszárnak öt frtot mondván neki hogy most már fizesse tartozását és a mi fenmarad azt tartsa meg. Nehány nap mulva találkozik a császár a huszárral s kérdé tőle, hogy kifizette-e tartozását? Alázatosan kérem felségedet vágja vissza a huszár — csak nem tehetem azt hogy 3 frtért hitemet változtassam?

Kilopta el? Egyszer egy katona szállítmány érkezett egy városkába, mely szállítmány az osztrák magyar birodalom mindennemzeriségéből volt összeállítva. — Egy kvártélból, hol két katona volt elszállásolva, ellopott egy ezüst óra; a tulajdonos elment a szállítmányt vezető tiszthez panasza, de nem tud a megmondani, hogy a két katona közül kilopta el az órát, a tiszt soká gondolkodott, hogy hogyan lehetne rájönni, hogy kivette el az órát. Végre egy jó ötlete támadt a tisztnek s kérdé a panaszlótól, hogy miféle katonák vannak nála elszállásolva? Egy magyar baka s egy cseh katona válaszol a kvártélós. Hát az óra hol volt mielőtt ellopták? kérdé tovább a tiszt. — A falon lógott — volt a válasz. — A szeg, a melyen az óra lógott ott van-e még kérdé tovább, — igenis ott van még. — Nohát, mondá egész határozottsággal a tiszt, akkor az órát a magyar baka lopta el, mert ha ezt a cseh tett volna, úgy biztos hogy még a szeget sem hagyta volna ott.

A Dunát szivattyuzó svábok. Kömlődön a halászok, öt-hat ember egykezi szivattyuval kiakarták meríteni a Dunát, hogy egy nagy halat, melyhez a nádas miatt nem férhettek — kifogjanak. Két napig folyt a háladatlan munka, — míg rájöttek, hogy a kiszivattyuott viz ismét vissza folyik.

Te, vagy keed? Egy kömlödi némettel történt, hogy egy szomszédos földbirtokoshoz menvén kérdi tőle: Mit vet sz herr nochber? — Herét — volt a válasz. — Mikor megfogsz metszeni a szőlőt? kérdi tovább a minden áron beszélgetni óhajtó sváb. — Hát te — szól a földbirtokos nyomatékosan — mikor még dolgoz? — Nő — nő — szól asváb — nem meg kell azért haragudnyi, hogy én nem tudok magyarul azt mondani: keed!

KÖZ- és MEZŐGAZDASÁG.

Dohos szagú borok gyógyítása.*

A pinczegazdaságban nem ritkán fordul elő az az eset, hogy vigyázatlanságból vagy hanyag kezelés folytán egyik-másik hordó penészes lesz, s így a bor, mely ily hordóba kerül, penész szagúvá lesz. A penészes hordók orvoslására eddig csak egy gyökeres mód létezik, mely abból áll, az ily penészes hordót minden környőrület nélkül tüzzre hányva, meg kell semmisíteni, hogy a bor a penészszag veszélyének ki ne legyen téve. Miként a dohos hordó, úgy a dohos szagú bor sem volt eddig alaposan gyógyítható; a mi csekély orvoslás e tekintetben eszközölhető volt, az nem vala gyökeres, mert általa a dohos szag csak maskirozva lett. Legujabban egy német bortermelő eljárása volt a lapokban közölve, mely szerint az ily penészes vagy akármely más idegen s kellemetlen szagú bor gyökeresen szagtalanítható a nélkül, hogy a bor legcsekélyebben befolyásolva lenne.

* A Magyarországi Pinczegazdasági Társaság közlése.

Ezen eljárás abból áll, hogy egy közepes nagyságu, tehát könnyen kezelhető hordót (2-300 literest) félig megtöltünk a penészszagú borral és minden 100 liter borhoz fél liter finom táblaolajat adunk, melybe előbb egy citrom levét befacsarjuk. Ezt a keveréket a borral hengergetés által jól össze kell keverni s azután a hordót egészen tele töltve, kijelölt helyére tenni. A borba kevert citromleves olaj a nyugalomban levő borból lassan-lassan föl fog szállani a bor tetejére s e közben magával hozza föl absorbáló tulajdonságánál fogva a borban levő penészcsirákat s egyéb bomlási terményt, miáltal a bor körülbelül 24 óra alatt kellemetlen szagától s ízétől megszabadul. Hogy a bornak szagmentesített voltáról meggyőződjünk, szükséges előbb lopóval úgy kihuzni, hogy a lebecsátandó lopóba folytonosan levegőt fuva azzal a bor felületén levő olaj szétfusson s hogy így a tiszta borból lopózhatunk. Ha a bor eredeti ízét visszanyerte, le lehet huzni, ha nem — különösen erősebb szagú boroknál — úgy tovább kell még állani hagyni. A bor lehozását akár szivornyával, akár közönséges módon csapolás által eszközölhetni, természetesen kellő óvatossággal, hogy mikor a bor felületén levő olaj már közel jut a leeresztő nyíláshoz, ezen olajos bor külön nyílt edénybe helyezendő, honnan kevés időre rá szivornya segítségével ismét lehozható annyira, hogy csak kevés olajos bor marad vissza.

Ezt az eljárást magam is követtem, s örömmel tapasztaltam, hogy két hordó penészes borom, melyet parasztoktól vettem, kiknél különösen ily penészes bor hanyagul kezelt edényeik következtében nagyon sokszor kerül elő, tökéletesen megjavult s még nyoma sem volt a penészszagának.

E biztos eljárás alapján most már bátran meg lehet parasztainktól a penészes bort venni, mely eddig még a legpotomabb áron is (tudva) ritkán volt értékesíthető.

Végül még megakarom jegyezni, hogy miként jártam el az üres hordók kitisztítása körül, mi annyira inkább fontos, mert a lehozás alkalmával bizonyos mennyiségű olaj mindig oda tapad a hordó dongáihoz s vízzel tökéletesen ki nem öblíthető. A bor lehozása után egy liter spiritust töltöttem a hordóba s ezt jól meghengergetve, a spiritus az olajt mind felémésztette. Erre néhányzori öblögetés tiszta vízzel képezte az utolsó processust a hordó tökéletes tisztára hozatalánál. B. H.

A lovak patáinak megrepedése ellen a »Fl. Ztg.« a mézet és sárga viaszt ajánlja mint kitűnő szert mindkettőből egyenlő mennyiséget véve gyenge tűzön felolvasztjuk s megkeverjük; azután eczettel a patára kenjük, melyet előbb langyos vízzel jól megmostunk a patát alól és fülül is bekenjük, a repedéseket pedig egészen betöltjük e szerrel, melynek többszöri használata után a repedések és szakadások egészen begyógyulnak s a pata ismét ruganyossá válik. A szert minden használat előtt újra meg kell melegíteni hogy könnyenkenhető legyen.

A budapesti értéktőzsdéről.

— A »Magyar Mercur hetitudósítás« —

Nem kevesebb mint három kibocsátást követett el a múlt héten, és hogy mind a három fényesen sikerült, annak igazán örülhetett volna a tőzsde, ha örömebe nem keveredett volna néhány üröm-csepp. A berlini és bécsi üzérkedők, kik a két három hétig tartó hausse alatt összevásárolt temérdek értékpapírt, majd egyszerre realizálni, igen lenyomták az árakat. A tőzsde az első perczen nem hitte, mire vélje a sok eladást, oly okoknak tulajdonította azt eleintén, melyek valóságban nem léteztek. Beszéltek szerbiai zavargásokról, bolgár forradalomról és más ilyen kalandos dolgokról, de a valódi ok csak az volt, hogy már elég magasnak tartották az árfolyamokat ahhoz, hogy a nyereményeket be-

szedjék. Ez a pár napi csökkenés azonban már újabb emelkedésnek adott helyet, és alapos az a remény, hogy az előbbi árfolyamok rövid idő múlva túl is fognak szárnyaltatni, annál is inkább, mert ismét jelentékeny pénzügyi műveletekre van kilátás.

A járadékok még mindig mostoha gyermekük a tőzsdének s a mily nehezen vettek részt az emelkedésben, ép oly könnyen értik most, okát ennek már többször kifejtettük. A többi befektetési értékek aránylag igen szírárdak.

Bankrészevények leghamarább heverik ki a csökkenést, a bankok most nem panaszkodhatnak, mert az olcsó pénz mellett jó üzleteket csinálnak.

A közlekedési vállalatok részvényei csak kisebb mértékben estek és kevés behozni valójuk van.

Iparvállalati értékek iránt még mindig ugyan jó véleménye van a tőzsdének és a jobbakk ezek közül nagyon jól kelnek.

Sorsjegyek a legjobban tartják magukat és egyesek közülök elég jó árakon és könnyen akadnak vevőre.

Valuták és érczváltók kissé megrugáltak.

IRODALOM.

— Dolinay Gyulánál az iskolai vizsgákra pompás Jutalomkönyvek jelentek meg. Ezek közt legfontosabb a »Szív« irta Edmondó de Amicis fordította Dr. Radó Antal. Páratlan szép ifjusági olvasmány. Többet ér az izgató Rabimon kalandoknál. E kedves műben egy tanuló naplójegyzetei vannak közölve az iskolai és majd minden napjáról megható szívhezszóló szép történetek alakjában. E mű olasz eredetiben alig másfél év alatt hetven kiadást ért. Rendkívül alkalmas arra, hogy iskolai vizsgákon jutalomkönyv gyanánt osztassék szét. E czélből leszállított ára: 20 példány 10 frt; 50 pld. 24 frt 100 pld. 45 frt. Egyes példány 55 kr. Dolinaynál kaphatók még más érdekes, kisebb gyermekeknek való rendkívül olcsó sokat mutató és »ezelnek megfelelően szerkesztett jutalomkönyvek is, mint »Hogyan mehetsz előre?« »Aranykönyv«, »Szünnapokra«, »Ifjusági olvasmányok«, az utóbbiak tömérdek képpel. Ezek bármelyikéből 20 pld. 6 frt 50 kr. 50 pld. 14 frt 50 kr. 100 pld. 28 frt. Egyes példány 35 kr. A »Gyöngy-sorok«, »Haza szeretet könyve« pedig 20 pld. 4 frt 20 kr. 50 pld. 10 frt. 100

pld. 19 frt 50 kr. Egyes példány 25 kr. Legnagyobb jutalom a »Történelmi arcképcsarnok« pompás diszmű 231 arcképpel és életrajzzal; leszállított ára 3 frt 60 kr. Nem lehet eléggé ajánlani, hogy az iskolai vizsgákon mennél több jó könyvet osszanak szét. Ez a legnemesebb jutalom a szorgalmas gyermekeknek, s a mellett a jó könyv otthon a szülők körében is megteszi hatását. Egy egy alkalmas jutalomkönyv kamatozó kincsese lesz a háznál. Mindenemű megrendelés egyenesen Dolinayhoz (Budapest, Kecskeméti u. 13. sz.) intézendő.

Árverési hirdetményi kivonat.

A paksi kir. bíróság mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Schmitzberger János és társai végrehajtónak Lengyel Lajos és neje végrehajtást szorvódó elleni 1200 frt tőkekövetelés és járulékaik iránt végrehajtási ügyében a szegzárdi kir. törvényszék (a paksi kir. járásbíró) területén lévő Pakson fekvő a npaksi 4220 sz. tjkvben + 864 hrsz. 400 frt, 5226. hrsz. szálló 66 frt, 11833. hrsz. 84 frt ingatlanokra az árverést 550 frtban ezennel megállapított kikiáltási áron elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1888. évi július hó 2-ik napján délelőtt 10 órakor ejbiróságúal megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alol is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárúak 10 % -át készpénzben, vagy az 1881 LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi novemberhó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában, kijelölt óvadékképes értékpapírban a kikiáltást kezelébe letenni, avagy az 1881: LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályozó elismervényt átseglyáltatni.

Kelt Paks 1888. évi Aprilis hó 4-napján.

A paksi kir. járásbírósa mint telekkönyvi hatóság.

Ferster
kir. aljbíró

Eladó ház,

Egy 8 szoba, 1 cselédszoba, előszoba konyha, 2 padlás, félszer, kocsiszín, istálló, pincze, és 3 udvarból álló ház a legkedvezőbb feltételek mellett örök áron szabad kézből eladó

Pakson, az urutczában.

Balás Sándor.

6-10

és neje háztulajdonos.

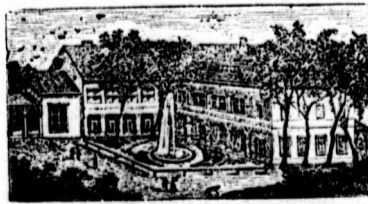
Városligeti

Testgyógyintézet Budapestén,

(ezelőtt Dr. Fischhof-féle vizgyógyintézet) Hermina-ut 1525.

Van szerencsénk a t. közönséggel tudatni, miszerint a mai napon a fenti gyógyintézetet megnyitottuk. Intézetünk a főváros egyik legmagasabb, kiesebb és legegészebb ebb helyén fekszik, ugyanazon területen, melyet eddig a Dr. FISCHHOF féle városligeti vizgyógyintézet foglalt el. — A 44,000 négyzet méternyi területű befűtött telken épült Cottage-épület 30 tiszta, egészséges, külön bejárattal ujonnan átépített szobát foglal magában. — Casinóval, zárt és fűthető folyosóval, tekepályával, lugasokkal stb. stb. —

A fővárossal való összeköttetést élvonatok és társaskocsik közvetítik.

IV. Gyermekhűdést és tőzsdészeket közvetítik. — Az intézetünkben felvett betegek minden beteg testalkatának és bajának megfelelően külön előállított készülék segítségével rendszerint műtét nélkül gyógyítottak. — Kitérő és eddig el nem ért sikerrel kezeljük külföldön a következő betegségeket u. m.: I. Az összes bármely alapon fejlődött (csúszos, kőszvényes gyümökoros) izületgyuladásokat. — II. Csonttöréseket, ficamokat és ezeknek valamint az izületgyuladásoknak utóbjait, u. m.: [szagor] izületmereségeket, korlátolt mozgathatóságokat, végtag-rövidüléseket, előbülléseket s b. III. A vele szülött és következő elgöbüléseket u. m.: a gerincoszlopnak oldal- és hátfelé irányult elgöbüléseit, angolkóros vagy csigolyaszívával alapon keletkezett pupoktat, tyukmeliket, görbényakat, donga-lúd- és saroklábat, donga-gacsos térdeket. — IV. Gyermekhűdést és tőzsdészeket közvetítik.

Készülékeink a plastikai művészet legmagasabb fokán állván, megvalósítják a modern testgyógyintézet legmerészebb követelményeit, mi-élfogva minden betegnek kivétel nélkül a fűnnjárást és az egészséges fekvésű intezetünk tiszta levegőjében való szabad mozgást de első sorban a műtét [operáció] teljes mellőzését lehetővé tesszik. Az eddigi hidegviz gyógykezelés folytattatik.

Bővebb felvilágosítást úgy az egyéb ezuttal fel nem sorolt betegségek gyógyítását — mint házi szabályzatunkat illetőleg könyvecskébe fűzött értesítőink nyújtanak, melyekkel kívánatra bérmentve szívesen szolgálunk. Ezen, küzhasszant intézményünkre kérjük a t. közönség pártfogását.

Kiváló tisztelettel
dr. VEREBÉLYI LÁSZLÓ
felelős főorvos, egyetemi m. tanár
a Stefánia-gyermekkorház sebésze

Igazgatók:
dr. RÓTH ADOLF
testgyógyintézet
az intézeti betegnek rendelő orvosa

FISCHER GYÓZÓ
cs. k. udv. szállító orvos, seb-, mű-
és testgyógyintézet, segélyművelet gyárosa.

Felélős szerkesztő és laptulajdonos: Balás Sándor.

Pakson, 1888. Nyomatott Rosenbaum Márkusnál.